

Levende dodenakker

Als een vogeltje sterft, valt het op de aarde. Mieren, wespen en kevers hebben het lijkje vaak al snel gevonden en halen er wat eetbaars af. Uiteindelijk blijven er alleen nog wat botjes over.

Bij mensen is het ter aarde bestellen, met de opkomst van de crematie, een beetje uit aan het raken. Wordt de gestorvene toch in de grond gelegd, dan blijft er – net als bij een vogel – na een aantal jaren ook maar een restje beenderen over. Omdat mensen graag een plek hebben om contact te houden met de overledenen, worden de doden bij elkaar gelegd op een begraafplaats. Vroeger werd er meestal direct bij de kerk begraven. Dat was dan ook echt het hof van de kerk.

aantrekkelijk voor vinken, groenlingen en heggenmussen.

Als je dat hoort, zou je natuurlijk verwachten volop vogelaars op zulke plekken aan te treffen. Maar echte vogelaars houden niet zo van kerkhoven. Zij zitten lekker op de hei, struinen door het bos of duiken een moeras in. Misschien houden ze nog te veel van het leven om kerkhoven op te zoeken. Eigenlijk geldt dat voor de meeste mensen: een kerkhof bezoek je niet voor je plezier.

Maar waarom word ik dan wel blij als ik een wandeling over een begraafplaats maak? Dat komt door alles wat een plekje op zo'n dodenakker heeft weten te vinden. Uit vrije wil dan.

met blauw. En waar vind je in Nederland zoveel verschillende soorten stenen bij elkaar? Allerlei groene mosjes en grijze of oranje korstmossen hebben zich er op gevestigd.

Klaprozen kom je tegen op plaatsen waar de grond is omgewoeld. Zaden van onkruiden blijven nog lang in de grond bewaard. Beetje bij beetje wordt de grond op een kerkhof omgezet. Bij het graven van een nieuw graf komt er weer wat oud onkruidzaad naar boven, zoals ook van de akkerleeuwenbek. In de agrarische omgeving is hij sterk achteruitgegaan en in sommige streken bijna verdwenen. In het stedelijk gebied en onder andere op kerkhoven verschijnt hij nog wel regelmatig. Maar er is meer. Zo vond ik in mei en juni van het vorig jaar op het Tilburgse kerkhof van de Hasselt: bronkruid, middelste duivekervel, rood guichelheil, gipskruid en bleekgele droogbloem. En dit zijn nog maar een paar van de meer dan honderd aanwezige plantensoorten. Als je daar niet blij van wordt, dan weet ik het ook niet meer.

Kom je aan het eind van je leven bij de hemelpoort, dan zal Petrus verrast opkijken als je je eigen hemelsleutel van het kerkhof bij je hebt. Deze vetplant siert in het najaar menig graf met zijn roze bloemen. Heel wat vlinders en vliegen genieten van het lekkers uit de bloemen. Vaak is dat het laatste maal voordat zij door de kou van herfst en winter worden omgebracht.

De natuur is volgens mij nergens zo mooi als op een kerkhof. Om zo'n reservaat hoort natuurlijk ook een hekwerk met pilaren, waarop een aantal beelden van engelen en heiligen staan. Zij bewaken niet alleen de geestelijke, maar ook de natuurlijke rijkdom. Aan het behoud van deze natuur wil ik ook mijn steentje bijdragen: laten ze mij later maar begraven.

Rob Vereijken is lid van de KNNV-afdeling Tilburg. Hij verzorgt voor het Platform Stadsnatuur Tilburg een maandelijkse rubriek in de Tilburgse Koerier.

Grote klaproos FOTO: ROB VEREIJKEN

Rustig moest het er zijn. Niet dat de doden last van geluid hebben, maar de nabestaanden willen graag in volle rust nadenken en bidden. Tussen de gebeden door kun je het hemelse gezang van heel wat vogels horen. Oude bomen op en aan de rand van het kerkhof worden bewoond door boomklevers, vliegenvangers, boomkruipers en eksters. Groenblijvende heesters zijn weer

De eerder genoemde vogels horen daar bij, maar ook veel planten vinden het er heerlijk. De witbloeiende vroegeling en zandraket omzomen de paden in het voorjaar, en in de zomer groeien de beklierde nachtschade en karmozijnbessen flink uit in de beschaduwde randen. In april maken het made-liefje en de draadereprijs het wel erg bont: hele gazons worden door hun bloemen wit